

פרשת שלח התשע"ד

איתא במדרש רבה פרשת שלח "שלח לך אנשים זהו שאמר הכתוב "כחומץ לשנים וכעשן לעינים כן העצל לשולחיו". ניכרים היו המרגלים, שהיו מוציאים לשון הרע על הארץ. שנאמר "וידרכו את לשונם קשתם שקר". למה הדבר דומה, לעשיר שהיה לו כרם. כשהיה רואה שהיין יפה, היה אומר הכניסו את היין בביתי. וכשהיה רואה שהיין חומץ, היה אומר הכניסו את היין בבתים. אף כך הקדוש ברוך הוא. כשראה שהזקנים מעשיהם כשרים, קרא אותן לשמו. שנאמר "אספה לי שבעים איש". וכשראה את המרגלים שהן עתידין לחטוא, קרא אותן לשמו של משה "שלח לך אנשים".

המדרש, קורא לשליח שהוא לא טוב, על פי שלמה המלך עליו השלום, חומץ לשיניים ועשן לעיניים. והנה, דרך העשן הוא לסמות העיניים, ואחר כך האדם קשה לו לפתוח את עיניו, שיעור זמן מסוים. ולפי התמדת הנזק, פעמים יכול להיות אפילו בלתי הפיך. ודרך החומץ הוא, להקשות אך השיניים. וגורם תחושה המאבדת את חוש הטעם. ובאם נחשף לחומץ בכמות גדולה, אזי יכול להיות נזק גם באופן בלתי הפיך. אלא שמיד מכירים בנזק זה. וההכרה היא באופן מידי, כי העשן מיד ניכר היזקו, וכן החומץ. ועל כן, המדרש אומר, שמיד נכרים היו דברי המרגלים, כדרכו של העשן והחומץ, וכן ההיזק היה לזמן מה אח"כ. וההיזק היה בשני האופנים. באופן ראשון, שהוא היזק הראיה, כי המרגלים הם אלו שגרמו, שאבד הנביא משה מעם ישראל. כדאיתא בעץ חיים למהרי"ץ בשם המדרש... שיהושע קילל את המרגלים שבסיבתם משה רבינו לא נכנס לארץ באומרו יכרת ה' שפתי חלקות. כי עניין הנביא, הוא בחינת הצופה. והוא מקרא מפורש ביחזקאל "בן אדם צפה נתתיך לבית ישראל ושמעת מפי דבר והזהרת אותם ממני" ובשמואל א "לפנים בישאל כה אמר האיש בלכתו לדרוש א-להים לכו ונלכה עד הראה כי לנביא היום יקרא לפנים

הַרְאָה ועניין הנבואה, הוא הראייה קדימה, לדברים שאין עין אדם יכולה לראותם, ואף לא עין השכל. והנביא, הוא זה שיכול להתחבר למי שהוא היה הווה ויהיה. ויכול לראות בהתחברות זו, תעלומות שהם הדברים המכוסים שהם העתידות. ועל כן, השליח העצל, הוא כעשן לעיניים. דהיינו המסמא את שולחיו. ועצל, היינו בחינת מי שאינו רוצה לעשות דברים אפילו לעצמו, לא כל שכן לאחרים. בחינת **"טמן עצל ידו בצלחת גם אל פיהו לא ישיבנה"**. והראייה הברורה והזכה ביותר, הייתה של משה רבנו ע"ה. כי כל הנביאים היו רואים, אבל לא בברירות כמו משה רבנו. כמובא בגמ' יבמות דף מט: **"כדתניא: כל הנביאים נסתכלו באספקלריא שאינה מאירה, משה רבינו נסתכל באספקלריא המאירה"**. ועל כן באו כעשן. שסלקו את נבואתו של משה רבנו ע"ה, ומנעו הראייה הטובה והברורה מעם ישראל. ולא זאת בלבד אלא שהראייה ניזוקה מהם כדאיתא בבבא בתרא דף עה. **"זקנים שבאותו הדור אמרו: פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה"** דהיינו, שהפנים של משה היו מאירים וחזקים כפני חמה. ולאחר פטירתו, ראו את פני יהושע שהם כפני לבנה. ונתמעטה הראייה מאד מאד.

ועוד היזק היה, שהיה בחינת חומץ לשיניים. הנה החומץ, הוא חומצה, שפעמים יכולה להזיק גם לגוף, וגורם קהות השיניים. ומונע מהאדם לטעום המאכלים.

הנה בחינת הטעם, הוא זה המונע מהאדם להכניס דברים לא טובים, היכולים לגרום לו ח"ו קלקול בקיבתו. כי האדם נפעל כפי המאכל שהוא מכניס לפיו. על כן צוותה לנו התורה שנימנע מעבירות, כי הם כמאכלות המשנים ומשפיעים על הגוף. וכפי שהגמ' דורשת ביומא דף לט. **"תנא דבי רבי ישמעאל: עבירה מטממת לבו של אדם, שנאמר ולא תטמאו בהם ונטמתם בם אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם"**. ומי שגופו נתקלקל עקב מאכלות אסורות, הרי הוא לא יכול לעשות מאומה. כי הוא אטום לקדושה, ואינו יכול להתחבר לכל אשר קדוש ייקרא. והשליחים, היו בבחינת עצלים, כי ידוע הוא, טעם מה

שהשליחים לא רצו להיכנס לארץ ישראל, הוא משום שרצו לישאר במדבר. כי ארץ ישראל, היא בחינת תפילה, בחינת יגיע כפיד. ובחינת יגיע כפיד, הוא יגיעת התפילה. בחינת, **בנשאי ידי אל דביר קדשך**. (ועיין יעב"ץ בהקדמה לסידור שכך הוא דרך המתפללים וראה זהר תרומה) כי גם תורה בארץ ישראל אינה נתנת כי אם על ידי תפילה. ואילו במדבר, הכל מוכן להם, הן מגשמי הן מרוחני, בלא יגיעה. ועל כן נקראים עצלים, שהעצלה מושכת עוד עצלה בחינת **"עצלה תפיל תרדמה ונפש רמיה תרעב"**. ובסוף, לא עלתה להם. כי נפש רמיה תרעב. וגרמו שקלקלו את כל הגוף, וגרמו לטמטום הגוף, וחוסר היכולת שלו לקבל את הרוחניות. כי מיד אחר חטא המרגלים היו עם ישראל במצב של המתנה עד לכניסתם לארץ ישראל, עד לשנת הארבעים. שם דיבר אליהם שוב משה רבנו את משנה התורה. ועוד, כי קלקול השיניים, מרמוז על זה שהיה להם מניעה בתפילתם. כי האדם ששיניו קהות, אין הוא יכול לדבר ולפתוח פיו.

ייתן לנו ה' ברכה והצלחה ושבת שבה עיננו מאירות ולשוננו תהגה
רינה אכי"ר

שבת שלום

יוסף בן דוד